

גיליון י"ג

חודש כסלו

תשפ"א

תפילה באהבה – הלימוד השבועי

וטהר ליבי שאזכה להתפלל

רבני בתי ספר צוותי חינוך תלמידים והורים יקרים,
יהי רצון שיתקבלו תפילותינו ברצון לפני שוכן מרומים!

הרב אהרון בורנשטיין

יום א – י"ג כסלו

אבא, תן מניין

מאוד חשוב לעסוק בפרטי הלכות תפילה, אבל חשוב לעסוק גם בכוחה של התפילה, כשלומדים על כוחה של התפילה, מקבלים מוטיבציה, יש הנעה להתפלל בכוונה ולהתכוון בתפילה. ולצורך הלימוד של כוחה של תפילה, אני רוצה לספר לכם סיפור אמתי שחווייתי על בשרי.

לפני כמה שנים התקשר אלי חבר ואמר לי: "בקבר רבי יהודה בר עילאי עושים תיקון מיוחד, תבוא איתנו". נסעתי. בין חמישי לשישי, ישבנו ועסקנו בכל מיני דברים מעניינים במשך כל הלילה, ולפנות בוקר עשו הקפות, פעם ראשונה שראיתי את הטקס הזה. התכוונו לתפילת שחרית, ותיקין, היינו חמישה לומדים ועוד שני חסידים עסקו בעניינים שלהם במשך כל הלילה והיו חסרים שלושה למניין. היינו באמצע החורף, נץ החמה היה בערך בשש וחצי. ברבע לשש כבר התעטפנו בטלית והנחנו תפילין. בחמישה לשש, שאלתי את המארח שלי מה יהיה עם מניין, הוא אמר לי: "אל תדאג, תמיד יש פה מניין" אבל השעה כבר הייתה שש וחמישה, ואני רואה שלא קורה כלום. הוא אומר לי: "אל תדאג אנחנו שתי דקות ממירון, אם צריך בשש ורבע נטוס למירון, יהיה בסדר". פתאום, אני רואה את אחד החסידים שעמדו בצד, יוצא החוצה, הולך החוצה, כאילו שהוא יודע לאן הוא הולך. עניין אותי לאן הוא הולך, אז הסתכלתי, יצאתי לפתח. בקבר רבי יהודה בר עילאי יש רחבה ענקית. הוא הלך לקצה הרחבה, והוא נעמד על הסף של קצה הרחבה והוא אומר: "אבא!!!! תן מניין!!!!".

לא ראיתי דבר כזה בחיים, ידעתי שמבקשים מאבא דברים, ידעתי שאבא נותן, אבל ככה שחסר משהו ואתה הולך ומבקש, עניין אותי מה יתפתח עכשיו.

הסתכלתי עליו, הוא הלך לצד השני של הרחבה, לצד הכביש, ועברה שם מכונית והוא סימן להם בידיים אבל המכונית לא עצרה. אחרי שלוש מאות מטר, המכונית הסתובבה, חזרה, נכנסת לרחבה, אחד הוציא את הראש מהחלון: "תגידו, יש פה מניין?", אמרנו לו: "כן, בואו!". כמה יצאו מהמונית? שלושה. וכך היה מניין בנץ.

הרב עמירם אלבה

יום ב – י"ד כסלו

הנותן לשכני בינה

היום נלמד על ברכת "הנותן לשכני בינה להבחין בין יום ובין לילה" או לפי נוסח האשכנזים אומרים "אשר נתן", לא "הנותן". כל הברכות שמסודרות כאן בסידור, נתקנו על פי פסוקים, חכמים ז"ל לקחו פסוק שבו משבחים את ה', ואמרו בואו נשבח את ה' על כל דבר ודבר שיש לנו. והנה קמנו בבוקר בירכנו כבר ברכת אשר יצר - תודה על הגוף הבריא, בירכנו אלוהי נשמה אשר נתת בי - הודינו על הנשמה. יש עוד משהו מאד חשוב שעדיין לא הודינו עליו, שמיד כשמתעוררים הוא מתחיל לפעול. "הנותן לשכני בינה להבחין בין יום ובין לילה" לראות שיש אור, הדבר הראשון שה' ברא זה אור, כך הדבר הראשון שאנחנו מודים עליו הוא האור, אבל לראות זה לא בעיניים, השכל שלנו, המוח הוא זה שיועד לקרוא את מה שהעיניים מביאות לו. הוא גם זה שיועד לטעום את האוכל, בעצם הרירים שיש לנו בפה, הם מביאים את זה אל המוח והמוח הוא זה שמרגיש, הוא דבר כל כך חשוב, הוא מאפשר לנו לעשות כל כך הרבה דברים, הוא נותן לנו בינה, להבין דברים. תארו לעצמכם שהיינו רואים ולא מבינים. זה נורא ואיום. אומרים חכמים דבר ראשון שאדם יקום בבוקר יגיד תודה על הבינה שה' נתן לנו, להבין שעכשיו זה יום ולא לילה. קבעו חכמים ז"ל, שאת הברכה מברכים כששומעים את התרגול בבוקר קורא, עוד לפני הבוקר, עוד כשממש חושך אבל הוא מתחיל להרגיש שעוד רגע יש אור, כבר אז הוא קורא. אז מי זה השכני הזה? כתוב בספר איוב "מי שת בטוחות חוכמה ומי נתן לשכני בינה" המפרשים מסבירים שהכוונה שה' נותן לנו את החכמה. ובאיזה איבר הוא נותן לנו את החכמה? באיבר שנקרא שכי. השכני זה הלב שלנו, הלב והמוח הם השכני, הרלב"ג אומר, השכני זה השכל, המוח. שנותן לנו להבין. כמה נפלא. חז"ל פרשו שבשפה אחרת שכי זה תרגול. ובזה הם רמזו שכששומעים את קול התרגול כבר אז הוא מתחיל להבחין בין יום ובין לילה, כבר אז אפשר לברך, אז יש כאלו שמפרשים שהשכני זה בעצם התרגול שאפילו הוא יודע להבחין בין יום ובין לילה, אבל ודאי שעל מה אנחנו מודים? על זה שלנו יש שכל להבין את זה ולראות את האור. אז נודה לקדוש ברוך על הבינה שהוא נתן לנו. שאנחנו זוכים להבין דברים.

הרב חנן פורת ז"ל

יום ג - ט"ו כסלו

הרב ישראל גליס

הרב חנן פורת ז"ל והרב ישראל גליס תלמידי הרב נריה זצ"ל מספרים על תפילתו למען עמ"י לכבוד יום פטירתו

היום נלמד על הרב משה צבי נריה. הרב משה צבי נריה היה תלמיד של הרב קוק ושל הרב צבי יהודה, הבן של הרב קוק. והוא היה אחד מגדולי הדור החשובים, זכה להקים את הישיבה בכפר הראה, ולאחריה קמו עוד עשרות ישיבות ואולפנות ואפילו ישיבות הסדר שהמשיכו את הדרך של הרב משה צבי נריה. והיום יש לנו עשרות ומאות של ישיבות ואולפנות בזכותו. הרב משה צבי נריה היה אוהב מאוד את עם ישראל, את מדינת ישראל, את ארץ ישראל, ולכן כשהוא היה מתפלל, היה מתפלל לא בשביל עצמו, אלא בשביל המדינה כולה. נשמע כעת שניים מתלמידיו שמספרים באיזה רגש הרב משה צבי נריה היה מתפלל על מדינת ישראל. באיזה רגש הוא היה מתפלל על ארץ ישראל, על עם ישראל.

הרב חנן פורת ז"ל: בתפילתו, ביקש לשתף אותנו, אבל לא רק אותנו אלא בעצם את כל ההווה הארץ ישראלית, שצמחה אז בימים של המדינה בראשית תקומתה. ובמיוחד בלט הדבר בשיבוץ הניגונים, כשהיה הרב נריה מגיע ל-"כל מאמינים שהוא... הממליך מלכים ולו המלוכה", הזדקף בדום מתוח והמליך את הקדוש ברוך הוא בניגון של התקווה. בעצם, הרב נריה ביקש בתפילתו לשאת תפילה על המדינה הזאת, על כל המפעל הזה של שיבת ציון.

הרב ישראל גליס: הוא היה מגיע להתפלל בכותל, אני ברוך ה' מאז שיחרור הכותל המערבי, 44 שנים, מתפלל כל בוקר 'ותיקין' בכותל. הוא היה עומד במדרגות שיערות משיבת הכותל, איפה שיש שם היום את המשקפות שמסתכלים היום על כל מה שיש שם, שם הוא היה עומד. עומד ומתפלל, ואני הייתי מתפלל בכותל 'ותיקין' ואחרי 'שמונה עשרה' כשהייתי רואה שהוא נמצא שם, הייתי עושה סיבוב, ובא מאחוריו ועומד ומקשיב לתפילה שלו, זה היה תענוג, התפילה הזאת חסרה לי עד היום. איך שהוא מדבר עם ריבוננו של עולם, ככה ב'דו-שיח' בינו לבין בורא עולם. ואני עומד מאחוריו ומקשיב. מה שחסר לי, התפילה שלו שם במדרגות, זה לעמוד מאחוריו בתפילת הסליחות של שני וחמישי (בתענית שני חמישי ושני), כשהוא עומד ומדבר עם הקדוש ברוך הוא: "אולי ירחם, עני ואביון, אולי ירחם", הוא אמר את זה במנגינה מתוקה שאני סגרת את העיניים ובכיתי רבע שעה, הוא כבר הלך, אני נשארת לעמוד שם עם המנגינה שלו "אולי ירחם עם עני ואביון, אולי ירחם", הוא ראה את העם, הוא ראה את הקדוש ברוך הוא, הוא שר לו, הוא ביקש ממנו אולי בכל אופן, רבוננו של עולם, תחוס עם עני ואביון, אולי ירחם. יום אחד אני בא לשם מסביב, אני רואה שהוא לא נמצא אבל ראיתי אותו לפני רגע, הוא לא נמצא, אני מתקרב למדרגות ואני רואה שהוא ירד והלך לכותל. הוא הלך לכותל, הלכתי אחריו. הלכתי אחריו לאט לאט, בשקט, אני רואה שהוא יורד לכותל, הוא מצטרף שם לאיזשהו מניין, הוא אומר "קדיש", "קדיש דרבנן", ואחרי זה קדיש אחרי 'עלינו', והוא מסתובב ואני אומר לו: "מה קרה?", אז הוא אומר לי: "היום זה ה'יארצייט' של הברון רוטשילד, ואני קיבלתי על עצמי ב'יארצייט' של הברון רוטשילד להגיד עליו קדיש. וזה יוצא בכ"ד חשוון, קיבלתי על עצמי להגיד עליו קדיש כי הוא היה בונה ארץ ישראל, הוא בנה שכונות, הוא לא השאיר שום דבר, מי שיגיד אחריו קדיש. אני קיבלתי על עצמי להגיד עליו קדיש". אמרתי לו: "אתה משאיר את זה בירושה?", אז מאז שרבי משה צבי נפטר, אני בכ"ד חשוון אומר קדיש לזכרו של הברון רוטשילד כממשיך של העניין שלו.

וואו, איזה צדיק גדול היה הרב נריה, שהתפלל בכזאת מסירות על עם ישראל, שהתפלל בכזאת מסירות לעילוי נשמת הברון דה רוטשילד. הברון היה איש כל-כך יקר שתרם המון, המון, המון כספים למען הקמת יישובים בארץ ישראל, ובזכותו הארץ התחילה לפרוח בתקופה שהיה כל-כך קשה. אז הרב משה צבי נריה אמר: "אני אגיד קדיש לעילוי נשמתו". איזו מסירות למען עם ישראל, הלואי שנזכה גם אנחנו להתפלל לא רק על עצמנו, אלא להתפלל באהבה ובמסירות על עם ישראל כולו.

רבי יהודה הנשיא

הרב אביחי וינוגרד

לצפייה בהצגה

לחצו כאן

הרב חיים עני

יום ד – ט"ז כסלו

הרב ירחמיאל וייס

הרב ירחמיאל וייס והרב חיים עני מספרים על הרב משה צבי נריה ודרכו לחינוך

היום נלמד על כוחם של הדיבור והתפילה מהרב משה צבי נריה זצ"ל. הוא נפטר לפני 25 שנים, ב-י"ט בכסלו. הרב משה צבי נריה, שהיה תלמידם של הרב קוק והרב צבי יהודה, והיה מהרבנים החשובים ביותר של הציונות הדתית. הקים את ישיבת כפר הרא"ה. את הדיבור שלו, שהיה דיבור בנחת, אי אפשר לשכוח. פעם אחת, הלכנו חבורת ילדים, ואחד אמר לשני: "שקרן!", הרב משה צבי נריה עם הקול הנעים שלו: "לא אומרים שקרן. אולי הוא שיקר, שקרן זה משהו שהמקצוע שלו לשקר." כך הוא היה מעיר לנו בנחת, כל דבר הוא היה עושה עם אהבה. פעם אחת כשהוא הגיע לבקר בביתנו, אמא שלי הציעה לו כוס תה, והוא ענה: "בשמחה, אעשה ברכה בביתכם." לחתונה שלי זכיתי לקבל ספר שהרב משה צבי נריה כתב על הרב קוק - "אורות התפילה". כמה הייתה חשובה לו התפילה. אנחנו יכולים במיוחד לראות עד כמה הייתה לו חשובה התפילה, כשנשמע מהתלמידים שלמדו שם בישיבה= מי העיר אותם לתפילה. בואו ונשמע:

הרב חיים עני: אחת החוויות שאני זוכר מישיבת כפר הרא"ה של מורנו ורבנו הרב משה צבי נריה - השכמת הבוקר. כשהיה מעיר אותנו לתפילה: "שומרים לבוקר, שומרים לבוקר, שומרים לבוקר, קומו לתפילה". וככה היה מסתובב במסדרונות, כמובן לא נכנס לחדרים. "שומרים לבוקר... קומו לתורה." אני זוכר היינו בכיתה ט', אנחנו שומעים בבוקר את הקול המיוחד של הרב נריה, שר את שיר ההשכמה שלו: "יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשִׁים, קומו לְעִבּוֹדַת הַבּוֹרָא" "...". אני זוכר, שאצלי זה היה איזה משהו מרנן. הרב, ראש הישיבה, בא להשכים אותנו בבוקר השכם. איך חשובה התפילה שהוא בשבילה צריך לבוא להשכים אותנו, זו אמירה עמוקה מאוד ואומר לנו למה אנחנו הולכים עכשיו. "יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשִׁים" - מי אנחנו? לא סתם תלמידים של הישיבה, אנחנו עם קדושים ואנחנו צריכים לקום עכשיו לעבודת הבורא. בואו נצטרף ונשיר עם הרב.

הרב אהד חזי

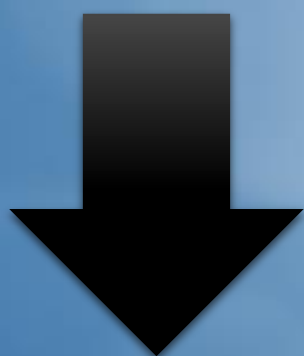
יום ה – י"ז כסלו

תפילה במתינות על פי רבי שניאור זלמן מלאדי זצ"ל לכבוד יום שחרורו של רבי שניאור מהכלא וחידוש פעילותו להצלת יהדות רוסיה בי"ט בכסלו

אנחנו נמצאים בסמיכות לתאריך מאוד מיוחד - י"ט כסלו, חג הגאולה של האדמור הזקן, רבי שניאור זלמן מלאדי. האדמור ייסד את חסידות חב"ד, הוא מסר את נפשו כדי להפיץ את היהדות בכל רחבי רוסיה. עד כדי כך שאסרו אותו השלטונות, הלשינו עליו שהוא מורד במלכות, ובסופו של דבר, אחרי שהוא היה בכלא הרוסי הוא יצא ביום הזה, בי"ט בכסלו, לחופשי, וחוגגים חסידים בכל העולם את היום הזה כ"חג הגאולה". מסופר על האדמור הזקן שפעם אחת הוא ישב בבית המדרש ולמד. מזווית העין שלו הוא ראה חסיד, אחד מגדולי החסידים, שמתפלל, אבל הוא קצת הזדרז בתפילה. הוא חיכה שהחסיד יסיים את התפילה שלו ואחר כך הוא הגיע אליו ושאל אותו: "כבוד הרב, למה הרב החסיד, למה כל-כך מיהרת בתפילה שלך?" אמר לו החסיד: "אני ממחר ללמוד תורה, יש לי שיעור. אני קצת רציתי להזדרז". אמר לו האדמור הזקן: "אתה יודע, בתפילה שאנחנו מתפללים, בקריאת שמע, אנחנו אומרים את הפסוק "וְאַבְדֶתֶם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם", הפירוש הפשוט של הפסוק הזה זה שה' אומר: "הִשְׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם", שאם אנחנו לא נתנהג ולא נעשה את המצוות כמו שצריך - "וְאַבְדֶתֶם מְהֵרָה", אתם תאבדו מהרה מעל הארץ הטובה." אמר לו, האדמור הזקן לחסיד: "הבעל שם טוב מפרש את הפסוק הזה גם בצורה קצת פנימית, בצורה שונה ממה שרגילים לחשוב עליה", אמר לו: "איך הוא מפרש?", אמר: "הארץ הטובה, בלשון החסידות 'ארץ' זה מלשון 'רצון', הרצון הטוב שלנו זה לעשות מצוות ומעשים טובים. ה' נתן לכולנו את הארץ הטובה, את הרצון הטוב לעשות מצוות ומעשים טובים. אבל יש משהו שמפריע לרצון הטוב הזה, מה זה? "וְאַבְדֶתֶם מְהֵרָה", כשמנסים למהר ולהזדרז ולעשות את הדברים, לפעמים אנחנו מפספסים את המטרה, לפעמים אנחנו לא מתכוונים כמו שצריך. ולכן, לימד אותנו הבעל שם טוב את ה"וְאַבְדֶתֶם מְהֵרָה", את ה"מְהֵרָה" - צריך לאבד אותו, לזרוק את המהרה כדי שישאר עם הארץ הטובה." ואנחנו יכולים ללמוד מזה לגבי התפילה שלנו. לפעמים אנחנו מזדרזים בתפילה, ממהרים, כי אנחנו רוצים ללכת לשחק עם החבר, כי אנחנו רוצים כבר לצאת להפסקה. אז מלמד אותנו האדמו"ר הזקן, אנחנו יודעים כמה התפילה היא מקשרת אותנו עם הקדוש ברוך הוא, כמה היא מחברת אותנו. את התפילה הזאת, אנחנו צריכים לעשות במתינות, לאט ולא במהרה ולא להזדרז. התפילה היא הדבר שמקשר אותנו בכל יום לקדוש ברוך הוא. אז בעזרת ה', היום אנחנו נשתדל שהתפילה שלנו היא תהיה יותר במתינות, יותר בכוונה, ובעזרת ה' אנחנו נזכה כבר לגאולה אמיתית ושלמה.

בהצלחה!

1 - T

λ - χ